

de Melkweg de Molkwei

de beweging
stichting

BEWEGING EN BELEVING OP DE BOERDERIJ

Een meedansvoorstelling voor kleuters op de boerderij
over koeien en melk

GOLOFON DE MOLKWEI/DE MELKWEG

**De Molkwei/De Melkweg wordt onder
Stichting De Beweging gemaakt**
stichtingdebeweging@gmail.com
facebook.com/stichtingdebeweging
instagram.com/stichtingdebeweging

Concept
Janneke de Haan en Willy van Assen

Regie
Janneke de Haan

Dans/spel
Willy van Assen of Brecht Wassenaar

Muziek
Sander Stienstra

Kostuum
Mariken Biegman van Geel

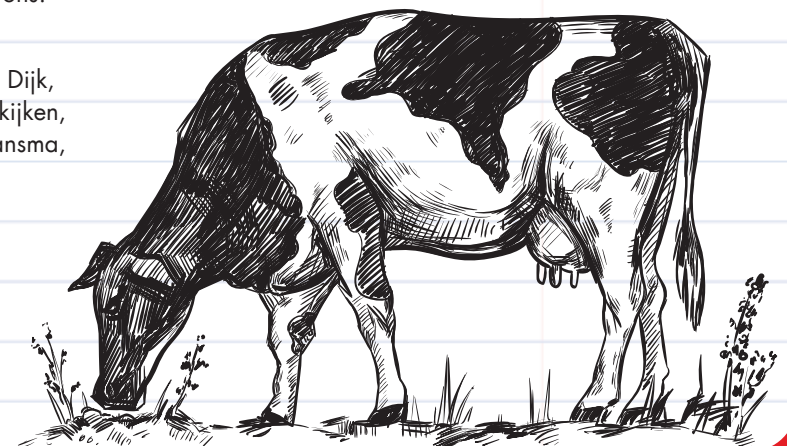
Satelliet van Tryater
Dank dat jullie vertrouwen in ons idee hebben en geloven in ons!

Verder dank aan
Bestuur Stichting De Beweging: Saskia Sap, Janke Jeltsje van Dijk, Kim van den Heuvel, Annemarijke Haaima, René Sloot. Meekijken, meedenken en daardoor onmisbaar: Peter Sibbenga, Sytse Jansma, Ben Vrieling, Aart Laferte, Jelle Terwal, Manny de Haan, Tamara Schoppert, Jos Thie, Jonathan Offereins, Pyke Kroes, Tjalling Rodenhuis, Nina Rodenhuis, Annemarie Bosma, Joline Cohen Tervaert, Agnes Schiphof, Marjolein Staal. Kinderboekwinkel De Toverlantaarn. Proefscholen: OBS De Gielguorde, OBS Krunenstrobbe, CBS Merlettes én proefkinderen uit Weidum.

De Molkwei is een meedansvoorstelling op de boerderij voor kleuters. Er is ook een versie gemaakt voor het speellokaal of op het grasveldje naast school. In deze lesbrief geven we tips om verder te dansen mét een link naar de muziek van de voorstelling. Wil je het hebben over de voorstelling en wie er aan mee doen? Dan hebben we een paar korte filmpjes. In de lesbrief ook een verzameling van links en tips. Er is al veel gemaakt aan lesmateriaal over koeien of melk. Wij vonden het daarom op dit moment niet nodig om hier nog veel aan toe te voegen. Kijk wat er past bij jouw groep, bij het thema waar jullie over werken en/of de tijd die je hebt.

Over de voorstelling

TAURY vindt koeien zo mooi. Haar naam betekent koe in het Latijn en dat vindt ze heel speciaal. Zo speciaal dat **TAURY** besloten heeft dat ze later, als ze groot is, koe wil worden. Maar als je koe wilt worden, wat moet je dan kunnen? Een koe geeft melk zegt de boer. Maar hoe doet de koe dat dan? **TAURY** heeft wel duizend vragen over koeien. Wat eet een koe? Poept een koe ook? Wat kun je allemaal met melk? Is melk lekker? Vinden de kinderen melk lekker? Kun je erin badderen zoals in water? Kun je rijden op een koe? En is een koe gevaarlijk? Net zo gevaarlijk als een Tyrannosaurus Rex? Al dansend neemt **TAURY** de kleuters mee over het boeren erf. Samen gaan ze door te proeven, voelen, ruiken en doen op zoek naar de antwoorden op **TAURY**'s vragen. En komen ze erachter of je eigenlijk wel koe kunt worden.

Om vooraf aan de voorstelling door te lezen

Algemeen

De Melkweg is een meedansvoorstelling. Dat betekent dat **TAURY** geregeld vraagt aan de kinderen om mee te doen. Of om huppelend mee te gaan naar de volgende locatie of om mee te dansen.

Op de plekken waar de kinderen even niet meedoen staan pakjes hooi/stro/zeil of bankjes en mogen de kinderen gaan zitten. **TAURY** zal dit tijdens de voorstelling duidelijk aangeven. Van de leerkrachten wordt verwacht om storend gedrag te corrigeren en om (zo) actief (mogelijk) mee te doen. Leerlingen mogen wel reageren op **TAURY**.

De voorstelling begint direct zodra de kinderen het erf op gaan of het speellokaal binnen komen en de speler/danser aanwezig is. Zij zal jullie opvangen en jullie leiden naar de startplek van de voorstelling.

Tijdens de voorstelling krijgen de kinderen ook melk te proeven. Graag vragen we de hulp van de leerkracht om de bekertjes melk uit te delen. Zijn er kinderen die geen melk mogen drinken? Er wordt naast melk ook in de helft van de bekertjes water gedaan. Let er op dat diegene die geen melk mogen drinken het ook niet drinken.

Versie boerderij

Er is een toilet aanwezig voor als een kleuter echt moet (zorg zoveel mogelijk dat de kinderen op school zijn geweest, het geeft ruis als er steeds naar het toilet moet worden gelopen). Er hangen bordjes met aanwijzingen richting het toilet. Moet een kleuter naar de wc? Laat hem niet alleen gaan maar zorg dat er een volwassen begeleider meegaat heen en terug. De wc is namelijk (afhankelijk van de boerderij) soms langs de melkput of door een kantoortje met materiaal.

We dansen en zijn op de boerderij. Het is een pré als de kinderen kleren dragen die vies mogen worden. Laarzen zijn ook handig. De voorstelling is buiten op het erf, in/bij de wei, in de melkput en in de stal van de boerderij.

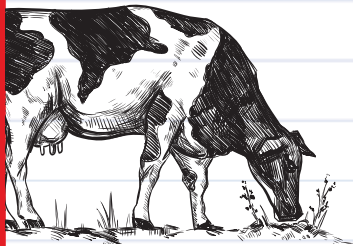

Versie speellokaal (en versie grasveldje)

De versie in het speellokaal is een vertaling van de voorstelling op de boerderij. In het speellokaal neemt **TAURY** de kinderen mee van plek naar plek met daar tussendoor beweging alsof we op de boerderij zijn. Voor de speellokaalversie moet er vooraf wat dingen klaar worden gezet; banners, bankjes, muziek, melk en een kruiwagen. Zouden jullie het speellokaal vrij willen hebben van materiaal voordat wij komen? (voor de versie van het grasveldje; wij komen eerst naar school en vragen daar naar het veldje) We zijn ongeveer een uur voor de voorstelling aanwezig om op te bouwen, om te kleden en op te warmen. De kinderen kunnen een dikke trui uittrekken en blote voeten of sportschoenen zijn fijn.

Thema's die aansluiten bij de voorstelling

- **VOEDING**
(waar komt je voeding vandaan)
- **DIEREN**
- **BOERDERIJ**
- **LENTE**
- **KUNST**
- **TAAL**
- **EIGEN OMGEVING**

Wie doen er mee aan de voorstelling?

Aan een voorstelling doen veel verschillende mensen mee. In een paar korte filmpjes stellen ze zich voor en vertellen ze waarom ze meedoen aan de voorstelling (de filmpjes duren ongeveer een halve minuut).

Vragen voordat je de filmpjes laat zien

We gaan naar een voorstelling (of zijn naar een voorstelling geweest). In die voorstelling zien/zagen we alleen **TAURY**. Toch doen er meer mensen mee aan zo'n voorstelling. Wat voor mensen zijn nog meer nodig? Weet je wat die doen?

Bij het filmpje met de componist en de kostuummaker kun je het filmpje ook starten en stoppen na een paar seconden. De kinderen kunnen dan de naaimachine en het keyboard koppelen aan het werk wat zij doen.

- Regisseur (fr)** <https://vimeo.com/524293687>
Componist (fr) <https://vimeo.com/524294276>
Kostuummaker (nl) <https://vimeo.com/524294033>
Danser/speler (fr) <https://vimeo.com/524294533>

Vooraf aan de voorstelling

Woordenschat

Wil je alvast de woorden aanbieden in de klas dan zijn dit enkele woorden die worden gebruikt tijdens de voorstelling. Bijna alle woorden worden tijdens de voorstelling op de boerderij ondersteund met de omgeving. De bloemen worden genoemd maar niet getoond. Koe Jantsje eet deze bloemen (niet) graag.

De Melkweg (Nederlandse versie)

koe
kalf
boerderij
stal
melkput
melk
vriendin
boer - boerin
Later wil ik... worden
gras
madeliefje
klaver
paardenbloem
laatste
dik
mooie ogen
een - twee - drie - vier
proeven
ruiken
zien
onderzoeken

De Molkwei (Fryske versie)

ko - kij
keal
loeie
stâl
molkput
molke
freondinne
boer - boerinne
Letter wurd ik ...
gêrs
koweblom
bargeblom
hynstebloom
lêste
grou
moaie eagen
ien - twa - trije - fjouwer
priuwe
rûke
sjen
ûndersykje

Verder dansen na de voorstelling

De muziek is te beluisteren voor iedereen via Spotify, zoek op Sander Stienstra/De Molkwei of via <https://open.spotify.com/album/34Rv76GstcnheqMFv-q4Mpl?si=fa17b5e208e84295>

De titels van de muziekstukken hebben een Friese naam. Die Friese titel wordt hieronder ook genoemd.

1. TAURY

- Laat de kinderen bedenken welke dieren er op de boerderij voorkomen. Mogelijke aanvullende vragen; Hoe zien ze eruit? Waarom wonen ze op de boerderij? Wat voor geluid maken ze? Hoe heet het jong van dit dier?
- Daarna luisteren de leerlingen naar de muziek. Welke dieren horen ze?
- Dansen van de verschillende dieren. Bespreek en bedenk met de kinderen hoe de dieren bewegen.
 - Koe: langzaam, traag, stappen
 - Paard: galopperen, springen
 - Kip & haan: trippelen, pikken, vleugels
 - Schaaap: lopen en soms een onverwachte sprong of huppel
 - Varken: rollen in de modder

2. 2,3,4,6,7

- De bewegingen van de 'dans van de melk' kun je los (of 2 achter elkaar aan) herhalen op deze muziek. (zie verder 4)

3. JOKTEDÛNS

- Koeien houden van de jeukborstel. Heerlijk om eronder te staan en om lekker gekrabbd te worden waar je jeuk hebt. Waar heb jij jeuk?
- Kies van tevoren een aantal lichaamsdelen en laat de leerlingen op verschillende manieren dat lichaamsdeel krabben.
- Wil je dat de kinderen ook actief de lichaamsdelen benoemen? Wijs het lichaamsdeel bij jezelf aan en laat de kinderen het lichaamsdeel benoemen tijdens het krabben.

4. DE MOLKWEI

- De hele dans van de melkweg; van gras wat de koe eet, naar melk in je beker.
- Mogelijke vragen:
 - Weten de kinderen de stappen nog?
 - Weten de kinderen de bewegingen bij de stappen nog?
 - Weten de kinderen de bewegingen nog als ze de muziek horen?
 - Dans de melkweg-dans!

		Aanwijzing tijdens dansen voor leerlingen	Aanwijzing voor leerkracht
1	Gras	Met een lange tong pak je het gras	4x Verleng de tong met je arm
2	Herkauwen	Het gras zakt in de maag, komt omhoog in je wangen en kauw er nog eens op	2x
3	Magen	1 2 3 4	1x 4 magen Maak groot - tel - en accent bij elkaar, zware drukk beweging
4	Melken		Ritmische handmelk beweging
5	Drinken		Verleng de beweging tot aan het eind van het trappetje
	Moeh!		

Prentenboeken die passen bij het thema koe

- De koe die een ei legde
- Boe zegt de koe
- De koe die in het water viel
- De koe ging over de berg

Informatief

- Koeien. Leven op de boerderij
- Het koeienparadijs

→ Nog meer doen met koeien

- <https://deboeropnoord.nl/>
Op bezoek met je klas bij de boer
- <https://landbouwmuseumfriesland.nl>
Een museum over boeren en hun werk. Op aanvraag is er een programma voor kleuters mogelijk.

Vaak heeft het NME-centrum in je gemeente ook een leskist of lesmateriaal passend bij het thema.

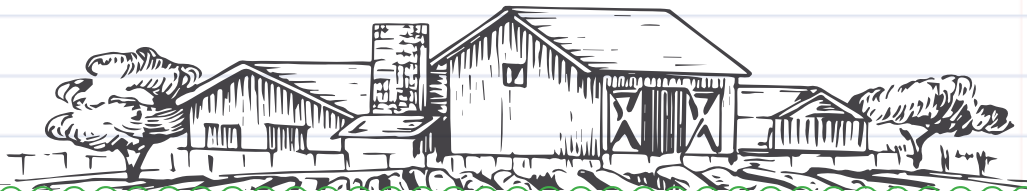
→ Websites met lesmateriaal over koeien en melk

- <https://www.deheuskidzz.nl/koeien>
- <https://zuivelonline.nl/lespakketten/groep-1-4/>
met downloadbaar prentenboek, vertelplaat en docentenhandleiding
- <https://www.boerderijeducatienederland.nl/lesmateriaal/melkvee/> heel veel links naar meer materiaal en filmpjes
- www.smaakmissies.nl/missie/zuivel

→ Wil je het over voeding hebben?

- <https://www.jonglereneten.nl/educatie>
Wil je meer met natuur, voeding en gezondheid op je school of in je klas doen?
- www.gezondeschool.nl
- www.gezondeschoolfryslan.nl/basisonderwijs/voeding
- www.gezondeschoolfryslan.nl/basisonderwijs/milieu

Deze lesbrief is ontwikkeld met financiële steun van:

Stichting Goeie Grutten, Prins Bernhard Cultuurfonds, Gemeente Leeuwarden,
Stichting Douwe Kalma, Het Nieuwe Stads Weeshuis

Tryater, de Friesland*, LTO Noord, Van Hall Larenstein, De Boer/Gea, Van Balen, Speerstra, Tjepko Jansen

Hbo-AD Melkveehouderij en
Biologische Melkveehouderij,
Hbo Dier en Veehouderij

Dierenartspraktijk It Griene Hert, Countus, Farm Service BV, Agridek BV,
Postma Diervoeders Gauw, Aurora Services

* De Friesland sponsort dit initiatief omdat zij het belangrijk vinden dat kleine kinderen voldoende bewegen. Daar hebben kinderen hun hele leven profijt van. Met deze voorstelling leren kinderen op een spelende manier te bewegen en dansen.

